

PM Rotel IV (Dnr KS 2025/581)

Betänkandet Etableringsboendelagen – Ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända (SOU 2025:35)

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet
Remisstid den 4 augusti 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Arbetsmarknadsdepartementet har remitterat betänkandet *Etableringsboendelagen – Ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända* (SOU 2025:35) till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Utredningen föreslår ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända som ersätter det nuvarande systemet. Utredningen har haft som utgångspunkt att konstruera förslag som ger bäst förutsättningar för integration.

Utredningens förslag kan, utöver följdändringar i annan lagstiftning, delas upp i fyra delar:

1. förslag om fördelning av vissa nyanlända,
2. förslag om anvisningsförfarandet,
3. förslag om etableringsboende samt
4. förslag om statlig ersättning till kommuner.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

På grund av kort remisstid har arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen, Bromma stadsdelsförvaltning, Järva stadsdelsförvaltning och Skarpnäcks stadsdelsförvaltning inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret är sin helhet positiva men har vissa synpunkter. Det finns vissa otydligheter vad gäller förslaget om anvisningsförfarande, utredningens beräkning av tidsåtgången per nyanländ för stöd i att söka bostad är för låg samt konsekvenserna som förslagen riskerar att få för kommunernas kostnader har inte utretts i tillräcklig omfattning.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på utredningens förslag i sin helhet, men att det behövs förtydligande kring Arbetsförmedlingens uppdrag kring anvisning. Förvaltningen håller inte med om utredningens bedömning att kommunens kostnader inte påverkas av boendetiden i etableringsboende. Förvaltningen anser att utredningens beräkning av tidsåtgång för stöd i att söka bostad är för låg.

Socialförvaltningen är huvudsakligen positiva men vill se förtydligande gällande hur generalschablonen påverkas, vilken typ av boendelösning kommunen ska ordna samt behovet av att staten vidhåller att alla kommuner som kan ska ta ansvar för mottagandet av nyanlända.

Bromma stadsdelsförvaltning är huvudsakligen positiva men ser bland annat en risk för ökade kostnader för kommunen, att utredningens beräkning av tidsåtgången per nyanländ för stöd i att söka bostad är för låg och efterfrågar tydliga riktlinjer gällande vad som utgör ett aktivt deltagande i etableringen.

Järva stadsdelsförvaltning är i huvudsak positiva till förslaget men anser att förändringen kommer innebära ökade kostnader för kommunen. De anser också att det är viktigt med tydliga riktlinjer för vad som utgör aktivt deltagande i etableringen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning är huvudsakligen positiva, dock ser förvaltningen behov av tydligare ramar för den boendelösning som kommunen ska ordna och att det behövs klarare direktiv kring hur ersättningssystemet följer de föreslagna förändringarna utöver det beskrivna som gäller tillkommande uppgifter och ansvar för kommunerna.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag är positiv till utredningens förslag i sin helhet men har vissa synpunkter.

Jag anser att det finns vissa otydligheter vad gäller förslaget om anvisningsförfarande, att utredningens beräkning av tidsåtgången per nyanländ för stöd i att söka bostad är för låg samt att utredningen inte i tillräcklig omfattning har utrett konsekvenserna förslagen riskerar att få för kommunernas kostnader, både vad gäller uppdraget att ordna etableringsboende men även vad gäller ekonomiskt bistånd.

Till detta ser jag ett behov av en tydligare beskrivning av, och i så fall hur, generalschablonen påverkas när det införs en maxtid för ett etableringsboende på tre år. Generalschablonen, den schablonersättning som betalas ut för varje nyanländ som bosätts i kommunen, betalas i dagsläget ut för en tvåårsperiod. Det motsvarar den tid som en enskild kan delta i etableringsprogrammet idag.

Det finns även ett behov av förtydligande av vilken typ av boendelösning kommunen ska ordna.

Till detta vill jag lyfta att rätten till etableringsboende är villkorad och kan upphöra i förtid om den nyanlände inte aktivt deltar i sin etablering. Det är därför viktigt att det finns tydliga riktlinjer för såväl vad som utgör aktivt deltagande, vad som är legitima, individuella, skäl för att under begränsad tid inte kunna delta samt hur information om detta kan delas mellan berörda myndigheter.

Stockholm den 11 juni 2025

Alexander Ojanne

Bilaga

Remiss - Betänkandet - Etableringsboendelagen – Ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända (SOU 2025:35), dnr KS 2025/581-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Regeringen beslutade den 15 februari 2024 att tillkalla en särskild utredare för att föreslå ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända. Utredningen överlämnade beänkandet *Etableringsboendelagen – ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända* (SOU 2025:35) den 28 april 2025.

Av utredningens direktiv framgår det att utredningen skulle föreslå

1. Ett nytt regelverk för bosättning av nyanlända som ska ge kommunerna större inflytande.
2. Att regelverket ska vara mer likvärdigt, enhetligt och flexibelt.
3. Att utredningen ska se över faktorer som ska beaktas vid fördelningen mellan kommuner för att systemet ska främja integration.
4. Att utredningen ska föreslå en reglering av etableringsboende som innebär att kommunerna är skyldiga att anordna boende i max tre års tid.
5. Att villkor att bidra till sin etablering för att ha rätt till boende ska föreslås.

Utredningens förslag kan, utöver följdändringar i annan lagstiftning, delas upp i fyra delar:

1. förslag om fördelning av vissa nyanlända,
2. förslag om anvisningsförfarandet,
3. förslag om etableringsboende samt
4. förslag om statlig ersättning till kommuner.

Förslag om fördelning

Utredningen föreslår ett fördelningsförfarande där Migrationsverket beslutar om ett kommunal för nästkommande år. Kommunerna får därefter önska ett lägre eller högre kommunal upp till ett angivet kommuntak. Därefter justerar och beslutar Migrationsverket inom ramen för det totala önskemålet. Kommuner kan även efter fastställt kommunal komma överens om en revidering av sina kommunal.

Förslag om anvisningsförfarande

Det föreslagna anvisningsförfarandet är i stort identiskt med nuvarande ordning där nuvarande tidsfrister ska behållas. Förslaget innehåller däremot vissa nyheter, bland annat förtur för familjer, att kommunal får överskridas för att beakta barnets bästa (kompenseras efterföljande år) samt att Arbetsförmedlingen till Migrationsverket ska rekommendera anvisningskommun för kvotflyktingar.

Förslag om etableringsboende

Utredningen föreslår att kommunerna får ansvar att – inom kommunen – erbjuda och ordna boende för anvisade nyanlända under 36 månader. Det föreslås ingen reglering om hur etableringsboende ska utformas.

Den nyanlände har en tidsbegränsad rättighet (36 månader) men ingen skyldighet att bo i anvisningskommunen. Anvisad nyanländ som ordnar eget boende kan nyttja sin rätt till boende inom 36 månader. Om den nyanlände därefter önskar nyttja sin rätt till etableringsboende måste den nyanlände meddela anvisningskommunen två månader innan den nyanlände önskar att kommunen ordnar ett boende. Besittningsrätt ska inte gälla för etableringsboende. Rätten till etableringsboende är individuell och kopplas till etableringsprogram.

Kommuner ska enligt förslaget få besluta att rätten upphör i förtid om:

- Hyresrätt förverkats
- Den nyanlände tackar nej till program
- Anvisning till arbetsmarknadspolitiskt program återkallas på grund av misskötsamhet

Utredningen föreslår även att den kommun som ansvarar för att ordna ett etableringsboende ska erbjuda den nyanlände stöd i att söka bostad. Kommunens stöd bör främst syfta till att hjälpa den nyanlände att söka bostad i anvisningskommunen, alternativt i närheten av anvisningskommunen. Om den nyanlände själv uttrycker en tydlig vilja att flytta till andra kommuner bör den även få stöd i att söka bostad i andra kommuner. Detta förslag innebär en ny obligatorisk uppgift för kommunen. Stöd i att söka bostad beräknas till sammanlagt nio timmars arbetstid per nyanländ.

Utredningen menar att sanktioner knutna till kommuners skyldigheter enligt regelverket inte behöver införas.

Förslag om statlig ersättning

Utredningen föreslår att kommunerna ska ersättas för kostnader för stöd i att söka bostad, vissa kostnader kopplade till rätten till etableringsboende (att informera nyanlända om etableringsboende samt kontroll av villkoren för etableringsboende).

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

På grund av kort remisstid har arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen, Bromma stadsdelsförvaltning, Järva stadsdelsförvaltning och Skarpnäcks stadsdelsförvaltning inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på utredningens förslag i sin helhet men har vissa synpunkter.

Inledningsvis vill stadsledningskontoret framhålla att under de senaste fem åren har Stockholms stad tagit emot nästan lika många självbosatta nyanlända och nyanlända som anvisats enligt bosättningslagen. Stadsledningskontoret ser att utredningen haft som utgångspunkt att konstruera förslag som ger bäst förutsättningar för integration och vill påtala att förslagen endast omfattar en del av det totala antalet nyanlända som kommunerna tar emot. Stadsledningskontorets erfarenhet är att det är en utmaning att nå ut till nyanlända och dess anhöriga som bosatt sig på egen hand jämfört med nyanlända som anvisats till staden. Nyanlända som bosätter sig på egen hand lever ofta under osäkra boendeförhållanden och flyttar också oftare. Detta försvårar kommunens uppdrag om att nå ut till självbosatta nyanlända med information om sfi, samhällsorientering och andra insatser.

Förslag om fördelning och anvisning

Stadsledningskontoret instämmer i förslagen som rör fördelningen av nyanlända mellan kommunerna. Stadsledningskontoret ser att kommunernas möjlighet att önska hur många nyanlända kommunerna vill ta emot kan bidra till att upprätthålla kapacitet och kompetens i de kommuner som vill ta emot, vilket kan bidra positivt till nyanländas etablering. Det finns samtidigt en sårbarhet i att det vid en snabb ökning av antalet flyktingar som söker sig till Sverige, som senast vid Rysslands invasion av Ukraina, kan finnas färre kommuner med beredskap att skyndsamt ta emot flyktingar.

Stadsledningskontoret ser positivt på utredningens förslag om att Migrationsverket ska ta fram en prognos över hur många nyanlända som varje kommun kommer få anvisade per månad under året. Förutom att det kan ge goda förutsättningar att planera för mottagande av nyanlända till etableringsboenden kan det även bidra till att förbättra planeringen kring andra insatser som kommunen tillhandahåller nyanlända, bland annat sfi och samhällsorientering. I detta sammanhang vill stadsledningskontoret lyfta att det är en utmaning att planera insatser utifrån antalet självbosatta eftersom det inte finns motsvarande prognos för kommunerna.

Stadsledningskontoret anser att utredningens förslag om att Arbetsförmedlingen ska rekommendera Migrationsverket om en eller flera lämpliga kommuner som en kvotflykting kan anvisas till är otydlig. Stadsledningskontoret saknar en mer utförlig beskrivning av hur Arbetsförmedlingen ska gå till väga för att hålla sig uppdaterad om kommunernas utbud av insatser och hur myndigheten ska göra bedömningarna likställigt utifrån individens bakgrund i förhållande till insatserna. Det är även otydligt hur förslaget förhåller sig till förslaget om fördelningsmodell i övrigt.

Förslag om etableringsboende

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget om att en nyanländ har rätt till etableringsboende under 36 månader eftersom det bidrar till mer likställighet för nyanlända oberoende av anvisningskommun.

Många av de anvisade nyanlända som bor i genomgångsbostad i Stockholms stad är i behov av kompletterande försörjningsstöd på grund av höga hyror.

Stadsledningskontoret håller därför inte med om utredningens bedömning att kommunernas kostnader inte påverkas av boendetiden. Ett av förslagen i utredningen *Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper* SOU 2025:53 skulle även innebära att många nyanlända inte har rätt till bostadsbidrag och andra bosättningsbaserade förmåner under tiden de bor i etableringsboende. Detta skulle öka individens behov av kompletterande försörjningsstöd och i sin tur kommunernas kostnader för att ordna etableringsboende.

Stadsledningskontoret ser även ett behov av ett förtydligande av vilken typ av boendelösning kommunen ska ordna. Enligt förslaget har kommunerna en skyldighet att erbjuda etableringsboende i maximalt tre år. Det ställs inte några krav i det nya förslaget på vilket typ av boendelösning en kommun ska ordna. Bostadsbristen i storstadskommunerna är känd och det är en utmaning att hitta stabila och långsiktiga boendelösningar för framförallt barnfamiljer. En instabil boendesituation kan leda till försämrad integration och etablering. En instabil boendesituation kan även innebära att barnen riskerar att leva i otrygghet vilket kan påverka barnens välbefinnande negativt och som i sig kan innebära en social utsatthet.

Utredningen konstaterar att aktiviteterna i de arbetsmarknadspolitiska programmen motsvarar heltid och bedömer att det motsvarar kravet för nyanlända om att aktivt bidra till sin etablering. Samtidigt innebär huvudförslaget i utredningen *Aktivitetskrav inom försörjningsstödet* (DS 2024:29) att kommunerna ska komplettera Arbetsförmedlingens insatser för personer med försörjningsstöd som inte har aktivitet på heltid i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Stadsledningskontoret ställer sig därför frågande till hur kommunerna ska villkora etableringsboende för nyanlända med kompletterande försörjningsstöd utifrån utredningens förslag och i förhållande till ett eventuellt införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet.

Stöd i att söka bostad

Arbetsmarknadsförvaltningen samordnar samhällsvägledning till nyanlända i Stockholms stad. Samhällsvägledningen omfattar bland annat bostadsvägledning för nyanlända som anvisats enligt bosättningslagen. Det är en stor utmaning att söka bostad för vissa nyanlända. Det är särskilt utmanande för vissa nyanlända som inte är vana vid att hantera digitala verktyg, som inte kan läsa eller skriva och för stora barnfamiljer att hitta tillräckligt stora bostäder och till en skälig hyra. De nyanlända som har försörjningsstöd har också svårare att bli godkända som hyresgäster av hyresvärdar.

Stadsledningskontoret anser att utredningens beräkning av tidsåtgången per nyanländ för stöd i att söka bostad är för låg. Den korta beskrivningen i utredningen om vad stöd i att söka bostad innefattar motsvarar inte stadens erfarenhet av vad som krävs för att stötta nyanlända till egen bostad. Utöver stöd i hur man går tillväga för att söka bostad behövs kunskap om hur bostadsmarknaden i Sverige fungerar, vilka olika boendeformer som finns och vilka villkor som gäller för olika boenden både inför och efter kontraktsskrivning. Under tiden i genomgångsbostad får nyanlända i Stockholms stad information och stöd i frågor som rör hem och ekonomi, vilket är en förutsättning för att vara en bra hyresgäst i nuvarande och framtida bostad. Efter att en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden har hittats behöver nyanlända även stöd inför själva flytten i kontakt med försäkringsbolag, uppsägning av abonnemang och adressändring. För barnfamiljer behövs också information om att söka förskola och skola med mera.

Bostadsmarknaden i Stockholms län är ansträngd med långa bostadsköer som i hög grad påverkar möjligheten för nyanlända att hitta egen bostad. Stockholms stad har en boendetid på max fem år för personer som anvisats enligt bostättningslagen. Sett till 2024 års uppgifter, flyttade majoriteten ut från stadens boenden efter en boendetid på 4-5 år, cirka 90 procent flyttade inom Stockholms län. De nyanlända i Stockholms stad flyttar alltså i hög utsträckning inom länet vilket är i linje med utredningens intentioner. Stadsledningskontoret vill däremot påtala att tiden är en faktor som spelar in, en kortare boendetid i genomgångsbostad hade troligen inte lett till lika många flyttar inom Stockholms län.

Slutligen vill stadsledningskontoret betona att vägen till egen bostad går hand i hand med en etablering på arbetsmarknaden. Självförsörjning i form av lönearbete, ökar förutsättningarna att etablera sig på bostadsmarknaden. Ett samlat stöd av etableringsinsatser och bostadsvägledning från kommunen och Arbetsförmedlingen behövs för att den nyanlände ska ta sig vidare på bostadsmarknaden.

Barnkonsekvensanalys

Utredningen framhäver vikten av att ta hänsyn till barns behov och rättigheter i alla aspekter av nyanlända familjers bostättning och integration. Prioritering av barn och möjlighet att överskrida kommunal för barnets bästa är en viktig förbättring jämfört med nuvarande bostättningslag.

Övrigt

Stadsledningskontoret ser även behov av en tydligare beskrivning av om och i så fall hur generalschablonen påverkas när det införs en maxtid för ett etableringsboende på tre år. Generalschablonen, den schablonersättning som betalas ut för varje nyanländ som bostätts i kommunen, betalas i dagsläget ut för en tvåårsperiod. Det motsvarar den tid som en enskild kan delta i etableringsprogrammet idag.

Stadsledningskontoret vill även poängtera att det saknas en konsekvensbeskrivning för vilka effekter utredningens förslag får för kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd men även vilka konsekvenser utredningens förslag får för individers möjlighet att ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden.

Stadsledningskontoret noterar även att utredningen *Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper* (SOU 2025:53) är utskickad för remiss. Det saknas en samlad konsekvensbeskrivning av förslagen samt förslag om åtgärder som svarar mot dessa konsekvenser.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på utredningens förslag i sin helhet.

Under de senaste fem åren har Stockholms stad tagit emot nästan lika många självbosatta nyanlända och nyanlända som anvisats enligt bostättningslagen. Förvaltningen ser att utredningen haft som utgångspunkt att konstruera förslag som ger bäst förutsättningar för integration och vill påtala att förslagen endast omfattar en del av det totala antalet nyanlända som kommunerna tar emot. Förvaltningens erfarenhet är att det är en utmaning att nå ut till nyanlända och dess anhöriga som bosatt sig på egen hand jämfört med nyanlända som anvisats till staden. Nyanlända som bosätter sig på egen hand lever ofta under osäkra boendeförhållanden och flyttar också oftare. Detta försvårar kommunens uppdrag om att nå ut till självbosatta nyanlända med information om sfi, samhällsorientering och andra insatser.

Fördelning och anvisning av nyanlända

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i förslagen som rör fördelningen av nyanlända mellan kommunerna. Förvaltningen ser att kommunernas möjlighet att önska hur många nyanlända kommunerna vill ta emot kan bidra till att upprätthålla kapacitet och kompetens i de kommuner som vill ta emot, vilket kan bidra positivt till nyanländas etablering. Det finns samtidigt en sårbarhet i att det vid en snabb ökning av antalet flyktingar som söker sig till Sverige, som senast vid Rysslands invasion av Ukraina, kan finnas färre kommuner med beredskap att skyndsamt ta emot flyktingar. Förvaltningen ser positivt på utredningens förslag om att Migrationsverket ska ta fram en prognos över hur många nyanlända som varje kommun kommer få anvisade per månad under året. Förutom att det kan ge goda förutsättningar att planera för mottagande av nyanlända till etableringsboenden kan det även bidra till att förbättra planeringen kring andra insatser som kommunen tillhandahåller nyanlända, bland annat sfi och samhällsorientering. I detta sammanhang vill förvaltningen lyfta att det

är en utmaning att planera insatser utifrån antalet självbosatta eftersom det inte finns motsvarande prognos för kommunerna.

Anvisning av kvotflyktingar

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att utredningens förslag om att Arbetsförmedlingen ska rekommendera Migrationsverket om en eller flera lämpliga kommuner som en kvotflykting kan anvisas till är otydlig. Förvaltningen saknar en mer utförlig beskrivning av hur Arbetsförmedlingen ska gå till väga för att hålla sig uppdaterad om kommunernas utbud av insatser och hur myndigheten ska göra bedömningarna likställigt utifrån individens bakgrund i förhållande till insatserna. Det är även otydligt hur förslaget förhåller sig till förslaget om fördelningsmodell i övrigt.

Etableringsboende och villkor

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på förslaget om att en nyanländ har rätt till etableringsboende under 36 månader eftersom det bidrar till mer likställighet för nyanlända oberoende anvisningskommun.

Många av de anvisade nyanlända som bor i genomgångsbostad i Stockholms stad är i behov av kompletterande försörjningsstöd på grund av höga hyror. Förvaltningen håller därför inte med om utredningens bedömning att kommunernas kostnader inte påverkas av boendetiden. Ett av förslagen i utredningen Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper SOU 2025:53 skulle även innebära att många nyanlända inte har rätt till bostadsbidrag och andra bosättningsbaserade förmåner under tiden de bor i etableringsboende. Detta skulle öka individers behov av kompletterande försörjningsstöd och i sin tur kommunernas kostnader för att ordna etableringsboende.

Utredningen konstaterar att aktiviteterna i de arbetsmarknadspolitiska programmen motsvarar heltid och bedömer att det motsvarar kravet för nyanlända om att aktivt bidra till sin etablering. Samtidigt innebär huvudförslaget i utredningen Aktivitetskrav inom försörjningsstödet (DS 2024:29) att kommunerna ska komplettera Arbetsförmedlingen insatser för personer med försörjningsstöd som inte har aktivitet på heltid i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Förvaltningen ställer sig därför frågande till hur kommunerna ska villkora etableringsboende för nyanlända med kompletterande försörjningsstöd utifrån utredningens förslag och i förhållande till ett eventuellt införande av aktivitetskrav inom försörjningsstödet.

Stöd i att söka bostad

Arbetsmarknadsförvaltningen samordnar samhällsvägledning till nyanlända i Stockholms stad. Samhällsvägledningen omfattar bland annat bostadsvägledning för nyanlända som anvisats enligt bosättningslagen. Det är en stor utmaning att söka bostad för vissa nyanlända. Det är särskilt utmanande för nyanlända som inte är vana vid att hantera digitala verktyg och för nyanlända som inte kan läsa eller skriva. Det är väldigt utmanande för stora barnfamiljer att hitta tillräckligt stora bostäder och till

en skälig hyra. De nyanlända som har försörjningsstöd har också svårare att bli godkända som hyresgäster av hyresvärdar.

Förvaltningen anser att utredningens beräkning av tidsåtgången per nyanländ för stöd i att söka bostad är för låg. Den korta beskrivningen i utredningen om vad stöd i att söka bostad innefattar motsvarar inte stadens erfarenhet av vad som krävs för att stötta nyanlända till egen bostad. Utöver stöd i hur den nyanlände ställer sig i bostadskö och hur den kan söka bostad behöver den nyanlände kunskap om hur bostadsmarknaden i Sverige fungerar och vilka olika boendeformer som finns. Under tiden i genomgångsbostad får den nyanlände i Stockholms stad information och stöd i frågor som rör hem och ekonomi, vilket är en förutsättning för att vara en bra hyresgäst i nuvarande och framtida bostad. Den nyanlände behöver stöd i att förstå villkor för olika boenden både inför och efter kontraktsskrivning. Efter att den nyanlände hittat en bostad behövs stöd inför själva flytten i kontakt med försäkringsbolag, uppsägning av abonnemang, adressändring. För barnfamiljer behövs också information om att söka förskola och skola med mera.

Bostadsmarknaden i Stockholms län är ansträngd med långa bostadsköer som i hög grad påverkar möjligheten för nyanlända att hitta egen bostad. Stockholms stad har en boendetid på max fem år för personer som anvisats enligt bosättningslagen. Sett till 2024 års uppgifter, flyttade majoriteten ut från stadens boenden efter en boendetid på 4-5 år, cirka 90 procent flyttade inom Stockholms län. De nyanlända i Stockholms stad flyttar alltså i hög utsträckning inom länet vilket är i linje med utredningens intentioner. Förvaltningen vill däremot påtala att tiden är en faktor som spelar in, en kortare boendetid i genomgångsbostad hade troligen inte lett till lika många flyttar inom Stockholms län.

Slutligen vill arbetsmarknadsförvaltningen betona att vägen till egen bostad går hand i hand med den nyanländes etablering på arbetsmarknaden. Självförsörjning i form av lönearbete, ökar förutsättningarna för nyanlända att etablera sig på bostadsmarknaden. Ett samlat stöd av etableringsinsatser och bostadsvägledning från kommunen och Arbetsförmedlingen behövs för att den nyanlände ska ta sig vidare på bostadsmarknaden.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på förslaget om ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända. Det nya systemet kan ge bättre förutsättningar för planering och till ett förbättrat mottagande av nyanlända. Förvaltningen har flera kommentarer på förslaget om ett nytt system för bosättning:

- Förvaltningen ser behov av en tydligare beskrivning av om och i så fall hur generalschablonen påverkas när det införs en maxtid för ett etableringsboende på tre år. Generalschablonen, den schablonersättning som betalas ut för varje nyanländ som

bosätts i kommunen, betalas i dagsläget ut för en tvåårsperiod. Det motsvarar den tid som en enskild kan delta i etableringsprogrammet idag.

- Förvaltningen ser behov av ett förtydligande av vilken typ av boendelösning kommunen ska ordna. Enligt förslaget har kommunerna en skyldighet att erbjuda etableringsboende i maximalt tre år. Det ställs inte några krav i det nya förslaget på vilket typ av boendelösning en kommun ska ordna. Bostadsbristen i storstadskommunerna är känd och det är en utmaning att hitta stabila och långsiktiga boendelösningar för framförallt barnfamiljer. En instabil boendesituation kan leda till försämrad integration och etablering. En instabil boendesituation kan även innebära att barnen riskerar att leva i otrygghet vilket kan påverka barnens välbefinnande negativt och som i sig kan innebära en social utsatthet.
- Förvaltningen ser behov av att staten vidhåller att alla kommuner som kan ska ta ansvar för mottagandet av nyanlända. En återgång till ett system som innebär att enskilda kommuner har möjligt att avstå från att ta emot nyanlända har en påverkan på andra kommuner. Ett nytt system som etableras ska kunna fungera över tid och hålla vid olika scenario och händelser i vår omvärld. Socialförvaltningens kontorsutlåtande översänds till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Förvaltningen ser positivt på förslaget om ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända. Det nya systemet kan ge bättre förutsättningar för planering och till ett förbättrat mottagande av

Bromma stadsdelsförvaltning

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens syfte att möjliggöra och skapa ett mottagandesystem. Remissen påvisar ett tydligt syfte, där individers rätt till effektivare etableringsmöjligheter och möjligheter till ett tryggt boende belyses. Ett mottagande som vidare är samordnat mellan kommuner samt stärker kvaliteten på boenden möjliggör en integration som är både långsiktig och hållbar. Etableringsinsatser i alla former kan dock komma att påverka förvaltningens verksamheter gällande bland annat resursanvändning.

Vidare vill förvaltningen påtala ökade kostnader för kommunerna genom ett införande av etableringsboendelagen. Kostnaderna uppkommer i samband med att ordna boende och även att kunna erbjuda stöd i etableringsprocessen. Om kommunerna, i samband med denna process skulle tilldelas resurser skulle ovanstående stöd lättare kunna möjliggöras.

Dock önskar förvaltningen belysa att en tidsbegränsning i etableringsboende i viss mån kan riskera att försämma förutsättningarna för integration, då vissa målgrupper har det svårare att etablera sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Förvaltningen anser att detta främst berör kvinnor och barnfamiljer. Om de ej kan etablera sig på

den ordinarie bostadsmarknaden kan detta leda till att fler söker tillfälligt boende via förvaltningen. Detta skulle öka kostnaderna och även skapa otrygga boendesituationer för målgruppen barn. Därmed ser förvaltningen att det finns ett behov av en plan, specifikt för kvinnor och barnfamiljer. Detta för att underlätta en övergång till en mer långsiktig boendelösning för dem.

Vidare noterar förvaltningen att rätten till etableringsboende är villkorad och även kan upphöra i förtid om den nyanlände inte aktivt deltar i sin etablering. Förvaltningen vill därför påtala vikten av att det finns tydliga riktlinjer gällande vad som utgör ett aktivt deltagande och även hur information om detta skulle kunna delas mellan berörda myndigheter.

Det är positivt att utredningen öppnar möjligheter för att parallella reformer skulle kunna övervägas för att förstärka det nya systemet. Vidare är möjligheten till ett eget boende mycket viktigt ur ett självbestämmandeperspektiv samt för individen etablering i samhället. Dock är det av stor vikt att följa upp hur denna möjlighet skulle kunna påverka en planerad och jämlik fördelning av nyanlända för samtliga kommuner.

Enligt förslaget konstaterar förvaltningen att kommunerna ska lämna in en årlig rapport avseende omfattningen och kvaliteten på etableringsboenden. Detta innebär även en ökad administration och därmed en ökad kostnad. Vidare för att säkerställa att det finns en likvärdighet i det kommunerna rapporterar behövs direktiv och en tydlighet för vilka uppgifter som ska rapporteras in.

Järva stadsdelsförvaltning

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens ambition att skapa ett mottagandesystem där individens rätt till tryggt boende och effektivare etableringsmöjligheter sätts i fokus. Att stärka boendekvaliteten och samordnat mottagande mellan kommuner bedöms vara viktiga steg för att främja en långsiktigt hållbar integration. Samtidigt vill förvaltningen lyfta att all form av etableringsinsatser kan komma att påverka förvaltningens verksamheter, främst gällande resursanvändning.

Förvaltningen vill understryka att införandet av etableringsboendelagen kommer att innebära ökade kostnader för kommunerna, både för att ordna boende samt erbjuda stöd i etableringsprocessen. Det är därför önskvärt att kommunerna tilldelas resurser för att möjliggöra sådant stöd.

Förvaltningen noterar att rätten till etableringsboende är villkorad och kan upphöra i förtid om den nyanlände inte aktivt deltar i sin etablering. Det är därför viktigt att det finns tydliga riktlinjer för vad som utgör aktivt deltagande samt hur information om detta kan delas mellan berörda myndigheter.

Förvaltningen vill lyfta att en tidsbegränsning i etableringsboende riskerar att försämra förutsättningarna för integration, detta då vissa målgrupper har svårt att etablera sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Detta berör främst barnfamiljer och kvinnor och kan leda till att fler söker tillfälligt boende via förvaltningen, vilket både ökar kostnaderna och skapar otrygga boendesituationer för barn. Förvaltningen ser därför ett behov av en särskild plan för dessa målgrupper i syfte att underlätta övergången till mer långsiktiga boendelösningar.

Förvaltningen ser positivt på att utredningen öppnar för att parallella reformer kan övervägas på sikt för att förstärka det nya systemet. Möjligheten till eget boende är viktig ur ett självbestämmandeperspektiv, men det är samtidigt viktigt att följa hur denna möjlighet påverkar en mer jämlik och planerad fördelning av nyanlända för samtliga kommuner.

Förvaltningen konstaterar att kommunerna enligt förslaget ska lämna in en årlig rapport avseende omfattningen och kvaliteten på etableringsboendet vilket innebär ökad administration. Förvaltningen anser att det behövs en tydlig struktur för vilka uppgifter som ska rapporteras för att säkerställa att samtliga kommuner rapporterar på ett likvärdigt sätt.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens ambition att skapa ett mer transparent bosättningssystem där kommunerna ges ett större inflytande och får tydligare riktlinjer för vad som krävs i olika delar av bosättningsprocessen. Förslaget kan bidra till att minska risken för olika tolkningar av lagens intentioner och skapa en mer enhetlig och förutsägbar tillämpning, både för kommunerna och för nyanlända. Förändringar kan även komma att bidra till att kommunerna bättre kan anpassa sin verksamhet efter lokala behov och resurser, vilket i sin tur kan göra systemet både mer rättvist och effektivt.

För att säkerställa enhetlighet ser dock förvaltningen behov av tydligare ramar för den boendelösning som kommunen ska ordna. Skyldigheten som ställs upp gäller etableringsboende i som mest tre år. Boendesituationen har stor inverkan på framförallt barnfamiljers förutsättningar till etablering och möjlighet att tillgodose barnens behov.

Tidsbegränsning för etableringsboende kan medföra risker för integrationsarbetet. Det gäller framför allt för dem inom målgruppen som har svårt att ta sig in på den ordinarie arbetsmarknaden. Det gäller även särskilt barnfamiljer och kvinnor som har svårt att ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden. Detta kan leda till att fler vänder sig till kommunen med behov av tillfälligt boende, något som kan medföra konsekvenser i form av såväl ökade kostnader som otrygga boendesituationer för barn. Den schablonersättning som kommunen erhåller för antal nyanlända som

bosätts (generalschablonen) gäller idag för samma tid som etableringsprogrammet, dvs två år. Förvaltningen ser att det behövs klarare direktiv kring hur ersättningssystemet följer de föreslagna förändringarna utöver det beskrivna som gäller tillkommande uppgifter och ansvar för kommunerna.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till att kommunerna enligt förslaget får ett ökat inflytande i bosättningen av nyanlända. Det kan bidra till en mer balanserad fördelning av nyanlända över hela landet och generera ett bättre stöd för integration på lokal nivå. Samtidigt ser förvaltningen risker med att det inte finns en lägre gräns för hur många nyanlända en kommun kan önska att ta emot. Utan en sådan gräns återgår regelverket till möjligheten för kommuner att avstå mottagande och att inte ta ansvar för att bidra till den nationella bosättningen. Det påverkar övriga kommuner och kan i förlängningen riskera att intentionerna med reformen inte fullt ut uppnås.

Förvaltningen noterar att rätten till etableringsboende är villkorad och kan upphöra i förtid om den nyanlände inte aktivt deltar i sin etablering. Förvaltningen vill understryka att ett villkorat boende kan få negativa konsekvenser för dem som inte fullt ut förstår systemet eller av andra skäl inte uppfyller villkoren. Det är viktigt att det finns tydliga riktlinjer för vad som utgör ett aktivt deltagande liksom hur information delas till berörd målgrupp och mellan myndigheter.

Förvaltningen ställer sig positiv till att barnperspektivet i förslaget stärks. Prioritering av barn och möjlighet att överskrida kommunal för barnets bästa är en viktig förbättring jämfört med nuvarande bosättningslag.

Barnkonsekvensanalys

Utredningen framhäver vikten av att ta hänsyn till barns behov och rättigheter i alla aspekter av nyanlända familjers bosättning och integration. Prioritering av barn och möjlighet att överskrida kommunal för barnets bästa är en viktig förbättring jämfört med nuvarande bosättningslag.

Jämställdhetsanalys

Det är viktigt att integrera jämställdhetsperspektivet i alla aspekter av policyutvecklingen för att säkerställa att både kvinnor och män ges lika möjligheter att lyckas i sin nya livssituation i Sverige. Om nyanlända betraktas som en homogen grupp utan att gradvis diskutera kön och könsroller, kan detta leda till att specifika behov hos kvinnor eller män förbises. Utredningen benämner olika konsekvenser för jämställdhet och jämställdhetsproblem. Det hade eventuellt ännu tydligare kunnat kopplas till de specifika förslagen och hur de kan påverkas av eller implementeras med ett jämställdhetsperspektiv.